

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyílt-tér sora 1 K. Hír-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

A KIRÁLY ADOMÁNYA.

•Dicsőségesen uralkodó I. Ferencz József királyunk ő Felsege,
hogy mennyire érdeklődik székely nemzeti hagyományaink iránt,
fényesen behozta azon atyai jószágával is, hogy a létesítendő
agyagfalvi Székely emlékre magánpénztárából 1000 koronát kegyes-
kedett adományozni“.

A „Székely-Udvarhely“ utján ez a röpke hír szállott szerteszét az országban.

Királyunk áldott szívéből az adomány egy ragyogó napsugarat visz a felleges Hargita felé.

A székelység régóta panaszos szavai között lelkes öröm hangja csendül meg . . .

Felseges Urunk, királyunk! Szegények, elhagyottak vagyunk, de elpusztulni nem akarunk. Közgazdasági dolgaink, törekvéseink mellett, életfeltételeink közé sorozzuk azt is, hogy az ősök hagyományaitól el ne szakadjunk.

Sok zivataros század hullámverése hányt-vetett. Világhódító birodalmak, virágzó nemzetek tűntek el, de mi megmaradtunk a székely hérczek közt, mert hivatásunkat felismertük . . . Azt valljuk ma is: addig élünk, a míg ezt a nemzetfenntartó, erősítő misszióinkat a magyar haza és a királyi trón javára betöltjük.

Éppen ezért nemzeti életünk, régi dicsőségünk láncszemeit keressük, amikor a történelmi jelentőségű helyeket emlékek által akarjuk összekötni a jövővel, hogy erőt, kitartást, lelkesedést merítsünk ősünk lelkéből, kik e drága hazának és nyugat műveltségének védelmében annyi vért áldozának itt, Európa keletén . . .

Az agyagfalvi Székely-emlék ügyében munkálkodó bizottság székely őszinteséggel, minden skrupulozitás nélkül fordult bölcs és igazságos Királyához, kinek nemes, legális érzeke, alkotmány szeretete nem ismer ellentéteket a dinastia és a nemzet igaz aspirációi közt.

Felseged, a legalkotmányosabb Habsburg, nagy történelmi eseményekben s az élet oly sok tragikai fejleményeiben fölmagasztosult lelkének bontotta ki békitő szárnyát és teríti palástját a multak keserveire . . .

Mi pedig a bemohosodott sirokon virágokat ápolunk, koszorút kötünk . . . A pihenő hősök, míg éltek, azt tették, mit meggyőződésük parancsolt: önteláldozással szolgálták a hazát. Gonosz szív kell ahoz, hogy kegyeletünket úgy tüntessék fel, mint a mely ellentétben áll a király iránti loyaltással. Ez a két érzés nagyon megfér egymással. Így érezett Felseged is, a mikor a koronázási ajándékot az 1848—49-es már elaggott öreg honvédeknek adta és a mikor a fővárosban szobrokat emelt a magyar szabadság hőseinek . . .

Felseges Urunk! Katona-nép voltunk, határőrségi szolgálatokat teljesítettünk századokon keresztül. Megtaposott uton haladunk ma is, amikor a régi székely hadak erényeit, a hazaszeretet, jogérzék, vitézség erényeit ültetjük gyermekeink szívébe. Így volt és lesz a mi öröklött loyaltásunk Felseged legszebb, legerősebb gárdája s mi boldogok, büszkék vagyunk, hogy nemzeti dicsőségünk gloriájában ragyog a királyság eszméje, melyet Felseged fejedelmi erényeivel oly magasztosan, világszerte tisztelten képvisel.

Ezért csüngünk lelkes odaadással Felseged fölkezt személyén. Ez a lelkes odaadás — mint II. Vilmos császár Budavárában kifejezte — még ma is úgy lángol Árpád fiainak szívében, mint akkor, midőn Felseged dicső őse felé azt kiáltották: *Moriamur pro rege nostro!*

Felseged az agyagfalvi Székely-emléknek nagy történelmi jelentőségét emelte, a mikor törekvéseinket, kegyeletes munkánkat figyelemre méltatni, adományával elősegíteni kegyeskedett.

Fogadja Felseged legmélyebb hódolatunkat, legélénkebben érzett hálánkat, határtalan örömünket! Adja Isten, hogy a gazdasági és kulturai eszközök által megerősödött székelység mindenkor büszkesége, védelmezője legyen szeretett hazánknak és Felseged trónjának. — — — — —

Most már hisszük és valljuk, hogy a székelység közös kincse, nagy történelmi emléke állni fog a székelyek Rákosmezején. A király is akarja!

Fülei Sz. Lajos.

Iparügyek. A kereskedelmi miniszter legutóbb két elvi jelentőségű határozatot hozott, mindkettőt egy-egy felmerült esetről kifolyólag. Az egyik a fényképész-ipar körébe vág és arról szól, hogy az a fényképész, aki kizárólag az általa kibocsátandó albumok számára készít felvételeket rendes üzlet-helyen kívül, ezért külön iparigazolványt váltani nem köteles. — A másik a használt ékszerekkel való kereskedésről intézkedik, kimondván, hogy a kereskedelemben ez a fajta nem utalható a zsió-árus-ipar körébe főképpen azért, mert azok a közegészségi szempontok, melyek szükségessé teszik, hogy az egyéb ócska holmival kereskedő egyének rendőri ellenőrzés alatt álljanak, a használt ékszereknél nem fordulnak elő.

A Karagyorgyevicsek és Obrenovicsek.

(3. folytatás és vége.)

Az öreg Obrenovic Milos 1859. február 6-án fiával Mihályval együtt érkezett Belgrádba; a nép nagy örömmel fogadta, a belgrádi várban tanyázó török őrség szintén diszlövészekkel üdvözölte. A fejedelem néhány nap múlva külön kiáltványban tudatta népével megérkezését. »Szertett testvéreim — így szól hozzájuk — Milos, az öreg goszpodár ismét közöttetek van, ki örömkönnnyekkel üdvözli azon országot, melyet egykor a ti segítségetekkel annyi véres harcban felszabadított. Mintha jelezni akarta volna már ezzel is, hogy a felszabadítás, a szerb népnek a török protektorátusság alól való függetlenítése lesz uralkodásának most is főelve. Milos, mivel a kor eszméitől nem volt elmaradva, valóban mindjárt uralkodása elején megkezdte ezen munkáját, melyben a szkupcsina is segítségére volt. 1860-ban már készen állott az alkotmány módosítására vonatkozó javaslat, melynek értelmében oly alkotmány létesíttessék, mely a fejedelem által önállóan vezetendő belgazgatást az országnak a nemzet által legjobban ismert szükségletei szerint akadályozza, ami más szóval Szerbia függetlenségét s azt jelentette, hogy új alkotmány is szükséges, melynek létesítése az előzőkből kifolyólag a néptől függ. Mindezek megvalósítása azonban nemcsak a török portánál, hanem az európai nagyhatalmaknál is nehézségekbe ütközött, de Milos energiája a megvalósulás stádiumába vitte volna az 1868-iki javaslatot, ha ugyanazon év szeptember 26-án meg nem hal.

A trónörökösödés ügye ideiglenesen rendezve lévén, fia Mihály követte a fejedelemségben, mivel egyuttal új korszak állott be Szerbia történetében. Nemesak biztosította családja trónörökösödési jogát, azáltal, hogy magát öröklő

szerb fejedelemnek proklamálta, hanem keresztülvitte azt, hogy Szerbiából a török egészen kiszorult, amiről atyja csak ábrándozni mert; őszinte köszönetet mondhatott ezért 1867-ben a szkupcsina a fejedelemnek, ki nekik bejelentette, hogy: »a Száva- és Duna-parti várak kezünkben vannak és Szerbia szabadsága meg belső függetlensége való igazsággá váltak.« A fia tehát — mondja a szkupcsina hálafelelője — méltóan fejezte be azt a művet, melyet atyja dicsőséggel kezdett. Örök dicsőség övezze annak nagy nevét, ki azt megkezdte s a nemzet közhalála legyen a viszháng annak nevére, ki azt befejezte. — »Sajátságos iróniája volt a sorsnak, hogy ennek a most és méltán ünnepelel fejedelemnek alig néhány hónap múlva erőszakos halál lett a vége. Mihály tudta, hogy családja ellenségei nem pihennek s hogy azok mindent elkövetnek az ő megbuktatására; csak hogy ő irtóztott minden erőszakoskodástól és vérengzéstől, de különben is bizott azon tiszteletnyilvánulásokban is, melyekkel őt, a fejedelem érdemeit méltányló népe elhalmozta. De ez volt szerencsétlensége. 1868. június 10-én épen a Topesider mellett lévő erdőben, az u. n. szarvasligetben sétált jegyesével és annak anyjával majd minden udvari kíséret nélkül, midőn velük négy férfit találkozott. kik a fejedelmet üdvözölvén, látszólag tiszteletteljesen félreléptek utjokból; de a másik pillanatban forgópisztolyaikkal a fejedelemre lőttek, ki azonnal halva rogyott össze.

Utóda Milán lett, a szerencsétlen véget ért Sándor atyja, kinek uralkodása csak a közel mulban zajlott le s így azok az átalakulások, melyek alatt a fejedelemségből királyság lett a megfelelő alkotmányjogi változásokkal — ismereteseke előttünk.

Dr. Lukinich Imre.

A székely nép anyagi romlásának indító okai. (3. folyt.)

— Közli: Lengyelalvi báró Orbán Ottó. —

Ha most széttekintünk a székely nép között és a közelmúltat összehasonlítjuk a jelenel, a két időszak között óriási különbséget fogunk találni. — Legelőnkörül hiányoznak az ököresordák, sőt még a legelők sem léteznek, mert azokat az erdőtüvénynek minden átmeneti korszak mellőzésevel történt alkalmazása eltüntette. A ménesordákat elnyelte a föld s azoknak hire-helye sincsen meg ma. Ahol még található is ugar-határ, ott sem gyönyörködünk a szebbnél-szebb teheneke hosszú sorában, hanem azok helyett kevés számú, gyenge, silány tehene-

ket és fejős kecskéket s bival-borjukat látunk esténként a faluba bebotorkálni.

A községek határain elvéve látunk egy-egy esztenát kevés, gyenge minőségű juhlelétszámmal. A patakok mentét és vizenyős helyeket nem zavarják fel a sertésesordák, mert azok létszáma a nép kezében annyira lepadt, hogy a székely népnek a zsiradék-szükségletét sem képes fedezni, tehát annál kevésbé nyújt jövedelmi forrást.

Azok a székely gazdák, a kik magok, vagy elődeik régebbi időben három ekével, hat szép fiatal ökörrrel szántottak, most két gyenge tehennel, egy ekével szántanak s kétségbeesetten cságnak és hógatnak a barázdába. A kik pedig jó négy ökörrrel, két ekével szántottak, most két rosz lóval, egy ekével csugatnak. A két erős ökörs, a ki ezelőtt egy ekével vigan szántott, most egyik két gyenge bivalborjut két kötéllel a vállára fogva huzza a barázdában, a másik pedig a barázdában az ekét két karján tartva emelgeti és úgy turja a földet.

Most, ha a székely embernek azt mondják, hogy tehén, lóval és bivalval is lehet szántani, legkevésbé sem csodálkozik, hanem a helyett saját nyomorúságán töpreng, mert az ekéje után most nem dől ki a földből reesegeve-ropogva a gyom és gyökér, mivel marha-allománya lepadt; trágyája kevés gyűl; a földet nem bírja kellőleg feljavítani; a gyenge szántás mellett a sovány föld alig terem valamit.

Most ha végig megyünk a székely községeken, a csüröskertekben nagyon ritkán látunk még frissen rakott asztagot is, nemhogy egyik évről a másikra maradna cséplettlenül. A gyenge termés kényelmesen elfér az odrokban, sőt még az asztag lábak is kirothadtak a földből és eldűledtek, mert azokra most nincsen szükségére a székely gazdáknak annál is inkább, mivel azok tulnyomó része asztagját a heti piacon tartja s oda megyen gabonáért minden héten; hóna alatt zsákot tartva, szomorúan czammog a városban, hogy házi szükségletére egyszerre bár annyit gabonát vásároljon, a mennyit maga a hátán megörölve haza bír vinni.

Az egyes faluk határain mostanában nem villog a pásztortűz; furulyaszó nem hangzik, mert elvéve is alig akadunk egy-egy csekély számból álló juhnyájra falunként.

A székely gazdáknak nagyrésze fejős teheneke helyett kecskéket tart, borjuk helyett kecskefiókákat szorongat ölében s azokkal a nyomorúság miatt úgy házal végig város-szerte a hajdan büszke és önértetes szikulus. Lovat már nagyon kevés mértékben tenyészt, mert kipusztult kezéből az ahhoz szükséges loányag. A bivalat most nagyon is ismeri és igás állatnak a bivalborjut drága pénzen veszi a távolabbi szász vidéken s helyenként maga a székely nép is tenyészt.

(Folyt. köv.)

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGYAJA.

A SZINMŰ.

Henry de Forge.

A Székely-Udvarhely számára francziából:

Ferencz Tivadar.

— Szegény barátom, te tehát soha sem fogsz sikert aratni!

Dubrauil Mártha mondotta ezeket a szavakat férjének, tréfásan ugyan, de nem minden guny nélkül.

Péter lehorgasztott fejjel — anélkül, hogy felelt volna — idegesen szétépte a teleirt papirlapot, a melyet ujjai között tartott.

Ez talán huszadszor volt, hogy felesége ilyen bosszantó megjegyzést tett és még rosszabb volt az, hogy ő érezte ennek a keserű szemrehányásnak igaz voltát.

Igen, ő képtelen volt alkotni oly művet, a melylyel tulszárnyalta volna a többieket. Meg kellett barátkoznia azzal a gondolattal, hogy csak utánozni tud, a mit mások nálánál jobban alkotnak.

Ámbár első műve — egy regény — csak úgy jelenhetett meg a könyvpiacra, hogy maga fizette meg kiadójának a költséget, mégis megjelenésekor, a legszebb reményétől eltelve, öröm és becsvágy dagasztotta kebelét.

Barátjai magasztalták képességét — de fájdalom — azok, a kik csodálták, anyja, nővére, ösmerősei és a többiek, a kik szerették — szeretők elnevezésével olvasták művét.

Egyedül csak Mártha, az ő neje volt az, a ki ridegen, keserű megvetéssel és gunyolódva mondotta meg neki az igazat.

Számtalanszor hozzáfogott valami munkához, majd egy érzelmes regényhez, majd pedig egy

megrendítő drámához, mindig a legnagyobb gondal dolgozva. De mindannyiszor szétépte a lapokat, mert azt gondolta, hogy mindaz, a mit irt, az csak ostobaság és hogy legjobb azt tűzbe dobni.

Nem volt mit felelni Mártának, rettenetesen szenvedett, különösen mikor visszaemlékezett völgyény korának boldog, de gyorsan elmúlt napjaira. A sétákra, a melyet fiatal nejjével tett a virágzó almafákból álló fasorban, az ígéretekre, a csókokra . . .

Ugy rémlett most neki, mintha a feleségének tett ígérését — három év alatt, a mióta megnősült — be nem váltotta volna. Neje boldogította elragadó szépségével és fiatalságával; neki pedig tehetségével, megvalósított álmaival, sőt talán egy vagyonnal kellett volna azt viszonzni.

De Dubreuil asszony lassan-lassan kiábrándult: a szép tervek, melyekkel völgyénye kecsgettette, megvalósíthatlanoknak bizonyultak és meg kellett elégednie a hétköznapi élet prózájával.

— Annál rosszabb édesem — mondá Péter, majd vigasztaljuk egymást szerelmünkkel . . .

A szegény ember emlékezetében megújultak a házasságát megelőző napok és a rákövetkező mézes hetek, a mikor neje olyan vidám volt, mint egy csicsergő kismadár.

Nem törődve a sokaság tápsával és a pillanatnyi dicsőséggel, csak azért aggódott, vajjon mindig fogja-e őt szeretni Mártha ugyanazon szenvedélylyel? De ennek mosolyától csakhamar kiábrándult.

— Tudod Péter, hogy az ember nemesak szerelemmel él. Ez nagyon helyén van a regényekben, a melyeket irsz, vagy jobban mondva, a melyeket fogsz írni.

De időközben Péter lelkében valami változás történt, a mit egyelőre eltitkolt; csak annyit mondott nejjének:

— Neked szórakoznod kell Mártha, ez magától értetődik, különben majd erről is gondoskodni fogok.

II.

Ettől a pillanattól kezdve életük már nem volt oly barátságos és kellemes, este a kandallónál sem csevegtek oly sokáig, mint azelőtt és tűnőfélben volt a szerelem édes emléke.

Mártha szerette a társaságot. Férje a színházba, bába és más mulató helyre vezette nejét.

Tavaszszaal gyakran megjelentek a löversenyen, nyáron pedig felkerestek valami tengeri fürdőt.

Péter, a ki többet költekezett, mint a menyit keresett, adósságra verte magát, hogy újabb kiadásait fedezhesse.

— Menjünk uram, ön valóban szeretetre méltó férj — mondá neki neje mosolyogva.

Őt boldogította feleségének ez a már most oly ritkán nyilvánuló mosolya.

Nejét mindenhol csodálták, körülrajongták, különben ő maga legjobban tudta, hogy elbájoló és látható örömmel élvezte hódításait.

Tudakozódni kezdtek személyisége iránt; ez neje a kis „izének“, a semmitmondó hírlapírónak, a ki nem tudott zöld ágra vergődni és most diadalmaskodik — feleségével.

Nemsokára nagy befolyású emberek érdeklődni kezdtek felesége iránt és így ennek neve egyszerre az újságokban is megjelent és egy előkelő sportman — egy valóságos gróf — elragadtatással beszélt Mártáról.

Mártha erre kaczagott, mint egy kis leány.

— Ne törődjél vele — mondá férjének. Ez az ember mulattat udvarlásával. Tudod, hogy tisztességes asszony vagyok: szükségem van egy kis szórakozásra.

(Vége köv.)

Szemle. Órától-órára addig változott a helyzet, míg végre végleges kialakuláshoz ért. Khuen-Héderváry Károly gróf, horvát bánnak — mint mult számunkban már említettük — sikerült a függetlenségekkel kiegyezni, miután azt a nyilatkozatot tette az obstruáló ellenzéknek, hogy Kossuth Ferencz ajánlatait teljesen elfogadja. Tehát lemond a taraczkok szolgálatára szükséges legénységről, valamint az előlegesen megadandó ujonczokról. A béke helyre van állítva és meg van teremve az erre nézve legfontosabb két előfeltétel: a szabadelvűpárt egyesülése és a magyar országgyűlés munkaképessége. Khuen-Héderváry gróf csütörtökön Bécsbe utazott s számot adott őfelségének az eddigi eljárásairól és előadta fáradozásainak eredményeit. A felség Khuen gróftól nyomban megbizta a kabinet alakításával, melynek tagjai — jól értesült forrásunk és a napilapok szerint is — Khuen-Héderváry Károly gróf (miniszterelnök és belügy), Lukács László (pénzügy), Kolozsváry Dezső (honvédelem), — — — — — (király személye körüli), Darányi Ignác (földmívelés), Wlassics Gyula (közoktatás), Plósz Sándor (igazságügy) és Cseh Ervin (horvát miniszter) lesznek. Fehérváry honvédelmi miniszter visszavonhatatlanul lemondott. Az új miniszterium valószínűleg ma teszi le az esküt és kedden bemutatkozik a képviselőházban.

Tan- és nevelésügy.

Tudnivalók

a marosvásárhelyi m. kir. állami ipari szakiskoláról az 1903-94. tanévre.

I. Fa- és fémipari szak.

1. A marosvásárhelyi m. kir. állami fa- és fémipari szakiskola célja általában négy évi tanidő alatt szakképzett iparossegédeket nevelni, minélfogva felkarolja különösen azon elméleti s gyakorlati ismereteket, melyek az épület s butorasztalosság, valamint a lakatosság és géplakatoság iparszerű üzésére szükségesek. Minthogy a négy évi tanidő alatt a tanulók nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is az intézet saját műhelyeiben saját tanárai és művezetői által kiképeztetnek, a szakiskolát végzett iparos ifju jogosított munkakönyvet váltani és a megfelelő képesítéshez kötött iparágban működni.

2. Rendes tanuló lehet, ki valamely közép vagy polgári iskola 2. osztályát vagy 6 elemi osztályt sikerrel végzett, 12-ik életévét betöltötte s kifejtett, ép testalkatu. A kellő elméleti előképzettség hiánya sikeres felvételi vizsgával pótolható, valamint kivételesen a tanonciskola 3. osztályát jó sikerrel végzett tanuló is felvétetik.

Tekintettel a felveendő tanulók korlátozott számára, a felvétel előjegyzés, illetve jelentkezés alapján történik. A jelentkezést augusztus 15-éig a szakiskola igazgatóságához a következő okmányok bemutatásával kell megtenni:

- a) születési bizonyítvány (keresztlevél);
- b) utolsó iskolai bizonyítvány;
- c) orvosi bizonyítvány az ép, egészséges testalkatról;
- d) újraoltási bizonyítvány;
- e) szülői vagy gyámi nyilatkozat az iránt, hogy a tanuló mely szakra kívánja magát képeztetni és kötelező kijelentése annak, hogy az illető a teljes négy évfolyamot bevégezni kész.

A felvételtől értesítés küldetik.

3. A tanév szeptemberben kezdődik és az elméleti tanítás júniusban, a gyakorlati pedig júliusban végződik. Augusztus hónap szünet van. A felvett tanulók beiratkozás végett szeptember 1-3 napjain megjeleni tartoznak.

4. A rendes tanulók tandíjat nem fizetnek, de teljes ellátás és iskolai szerek beszerzéséről a szülők gondoskodnak. Ellenben minden tanuló köteles egyszersmindenkorra 6 K műhelybiztosítékot letenni, mely alól felmentés nem adatik.

5. A fa- és fémipari szak második osztályát jelesen végző tanulók, ha korakadály nincs, az állami felső ipariskola megfelelő szakosztályának első osztályába fentartás nélkül fellephetnek.

A szakiskolában bennlakás nincsen, azonban a rendes és jó előmenetelt tanúsító tanulók részére a II-ik tanfolyamtól kezdve ösztöndíjak állanak rendelkezésre. (Folyt. köv.)

Tananyag-beosztás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által kiadott új Utasítás értelmében évenként szerkesztendő és a kir. tanfelügyelőséghez legkésőbb minden év június hó végéig beterjesztendő rendelt tananyag beosztáshoz szükséges nyomtatott úrlapok — napontai beosztással az összes osztályok számára minden tantárgyhoz havonta egy ilyen — kaphatók a »Székely-Udvarhely« kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése) Székelyudvarhelyt.

Különbélek.

— **M. t. olvasóinkhoz** most, a folyó évi második negyed végén azt a tiszteletteljes kérelmet intézzük, hogy lejárt előfizetésüket megújítani és esetleges hátralékaikat mielőbb kiegyenlíteni kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A »Székely-Udvarhely« hetenként kétszer csütörtökön és vasárnap, tehát minden héten kétszer karolja föl e székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól: híven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székely érdekeket. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amugy sem lehet sok — bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, mindig oly közleményeket kívánunk hozni, melyek lapunk hívatáskörébe tartoznak s a közérdeket előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű magyar nemzeti érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink és önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elváltat kötelezettségünknek — lehetőleg — még fokozottabb mértékben megfelelhessünk. A »Székely-Udvarhely« előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a 10489. sz. m. kir. postatakarékpénztári befizetési lap használható. — Nyáron az egész fűrdővéd alatt előfizetőink ohajtására a »Székely-Udvarhely«-et bárhová megküldjük még akkor is, ha többször változtatják tartózkodásuk helyét.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet június 27-iki távirati jelentése szerint: Melegebb, sok helyütt csapadék.

— **Péter és Pál napja** — Zajong a tanulók apraja-nagyja. Mint a rajzó méhek, — csoportokban beszélnek, — nyugtalanul, — türelmetlenül várják, — hogy a bizonyítványt lássák. — Az egyik szörnyen izgatott, — vajjon milyen jegyet kapott, — dühöng egy másik amott, — mert jegyeit valahogy megneszelte s azokat (ugy gondolja) meg nem érdemelte. — Erkeznek a különféle szekerek, — hogy hazamehessen a gyerek — s a gondos apák — fiaikat már is nyaggatják, — hogy a bizonyítvány milyen lesz? — Másutt egy csoport elemőzsiát vesz, — ismét egy más vonul a trafikba, — kell az embernek dohány, szipka, — hosszú az ut — s ilyenekhez azon nehezen jut. — S mint a költöző madarak szárnyat bontva, elszélednek a távolba — hogy a szülői szárnyak alatt, — hol jobban esik a falat, — elfeledjék a tanulás gondját. — Indulnak már a gyerekek, — eloszlik a kis sereg — s amint a kocsis a lovak közé vág, — zeng a nóta: »Egy szekunda nem a világ...«

— **Meghívó.** A székelyudvarhelyi magy. kir. állami főrealiskola f. hó 28-án d. e. 10 órakor az intézet tornacsarnokában tartja évről ünnepélyt melyre a t. cz. közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság. Műsor: 1. Menuetto. Haydn-től, előadja az ifj. zenekar. 2. Igazgatói évről jelentés. 3. „Szülőföldemen“. Előadja az ifj. férfiakar. 4. „Belzazar“. Heine H.-tól, szavalja Baranyai József V. oszt. t. 5. Részlet Váradai A.: Iskarith“ cz. művéből; előadja Gaibel Aladár VII. oszt. t. 6. „Bátorsággal“, induló előadja az ifj. zenekar.

— **Vármegyénk központi választmánya** a képviselőválasztó jogosultak összeírása ellen beadott felszólamlásokat és észrevételeket folyó évi július hó 6-án délután 3 órakor a vármegyeház kistermében tartandó nyilvános ülésén fogja érdemleges elbírálás alá venni. Ezen gyűlésen az érdeklődők megjelenni jogosultak.

— **Színházi élet Székelykeresztúron.** Élénk pártfogás mellett kezdete meg előadásait — mint lapunknak onnan írják — a székelykeresztúri ujonnan épült nyári szinkörben Berki Ferencz színtársulata. Kisebb vidéki város ritkán juthat olyan gondos, magasabb igényeket is kielégítő színlelőadások élvezetéhez, mint a milyenekben a keresztúri közönségnek van része. Az igazgató éveken keresztül a vidék első társulatának, a Krekányiának volt a művezetője s mint művész is országos névvel bír. Mellette bájos, fiatal leánya Berki Lili a star. Jóformán még gyermekleány, most végezte a színiakadémiát s ösztöndíjjal kezdve a Nemzeti Színháznak lesz ösztön-

dijas tagja. Már debütjével — Kerekes Andornak ez alkalomra irt Prologját szavalta — meghódította a közönséget s azóta minden fellepte újabb diadalt, ünneplést jelent. Kiválóbb erők még a Székelyudvarhelyen is ismert Jászai Olga, Aranyosiné Erzsi, Pálfi Jánosné, Pálfi János, Tukory Loránt, Somogyi Károly és a társulat titkárja Jámbori Lajos. Eddig előadásra került: Az almafa, Próbaházasság, A Sasok, Vasgyáros, A doktor ur. A jövő heti műsor is igen változatosnak ígérkezik.

— **A helybeli hitelszövetkezet** ma (vasárnap) délután 3 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését az intézet helyiségében. Ezen közgyűlés a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határoz s épen azért, miután igen fontos, a szövetkezet ügyeit közlelő érdeklő tárgyak kerülnek napi rendre, minden tag helyesen cselekszik, ha az a néhány percet nem sajnálja és minél többen résztvesznek ezen közgyűlésen.

— **Budapesti tanulók a Székelyföldön.** A budapesti ev. ref. főgimnázium 17 tanulója Molnár Sándor igazgató, Márton Lajos, Erdélyi Lajos dr., Samu János rendes és Vörös Károly segéd tanárok kalauzolása mellett e hó 30-án a Székelyföldre érkeznek s annak egy részét tanulmány szempontjából beutazzák. Az utirány: Maros-Vásárhely, Szászrégen, Marosvécs, Dicsznajó, Toplicza, Borszék, Tölgyes, Ditró, Gyergyószentmiklós, Csikszentdomokos, Csikszereda, Tusnád, Sepsiszentgyörgy, Előpatak, Brassó, Hosszúfalva és Zajzon. Brassóból aztán folyó évi július 8-án utaznak vissza a fővárosba. A kirándulók útját a székelytársaságok rendezik, azok kalauzolják és a megálló helyeken ellátásukról is gondoskodnak. Ez a második kiránduló csoport, mely vármegyénket nem érinti, holott minden egyes esetben az utirány Maros-Vásárhelynél kezdődött.

— **Drága legeltetés.** B-falva községben a sertésállomány teljesen kipusztult. A kevés birtok, vagy birtok nélküli székelyeknek egyáltalán lehetetlen is sertést tartani, különösen a hosszú időn át húzódtott tagosítás után. A határt egy tagba osztották — minden vetésforgó nélkül s most már legelő-helye csak a nagyobb birtokosnak van. Ugy értesülünk, hogy mult évben egy sertés legeltetési díjába 3 koronát, a folyó évben pedig már 5 koronát és 2 napi tenyeres napszámot követel a legelő-helytel rendelkező birtokos. Ez az uzsorának oly magas skálája, a milyen mellett sertésenyésztésünk igen könnyen lehet a történelmi múlté... Az ilyen és ehhez hasonló apró dolgok akadályozzák székely népünk gazdálkodásának előhaladását s — ha tovább is így tart — viszik azon pontra, hogy ma-holnap a sertéshúst természetudományi előadásokon, spirituszos üvegeken át fogja bámulni a nép, de táplálkozásra drága volta miatt megszerezni nem bírja.

— **A László-intézet jubileuma.** Budapesten a Lipótváros legélénkebb részében, nem messze az új Országháztól egy olasz renaissance-stílusban épített díszes palota vonja magára a figyelmet, homlokzatán ezzel a felirással: »Nevelő intézet. Nyilvános főgimnázium.« Dr. László Mihály Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjének jóhírű intézete ez, mely immár huszonöt év óta áll fenn s most ünnepli csöndben ezt a negyedszázados jubileumot. E hosszú idő alatt több ezer növendéket nevelt, tanított ez az intézet s növendékei közül számosan vannak főrendek, képviselők, írók, papok, hivatalnokok és tanárok s lettek a magyar társadalomnak hasznos munkásai.

— **A tanító napdija a tankötelesek összeírásakor.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése szerint a vármegyék közigazgatási bizottságai az óvó és tankötelesek összeírásában résztvevő tanítók részére 2 koronától 5 koronáig terjedhető napdíjat állapíthatnak meg a községek terhére. Esztergom megye közigazgatási bizottsága körrendeletben értesíti most a községek előjáróságait, hogy a közigazgatási bizottság, élve az utasításban foglalt jogával, az összeírásban résztvevő tanítók napdíját a vármegye valamennyi községében a községi pénztár terhére három koronában állapítja meg.

— **A muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége** most terjesztette be mult évi jelentését a kultuszminiszterhez. E szerint a tudományos közgyűjtemények segítésére szolgáló összeg 143,968 K volt s ebből rendes évi segítség czimén 59900 K, rendkívüli segítség czimén pedig 31,500 koronát osztottak szét vidéki muzeumok és könyvtárak között.

— **Hibaigazítás.** A helybeli ev. ref. kollegium érettségi vizsgálatának eredménye mult számunkba hibás közlésben került nyilvánosságra. A helyes és a tényállásnak megfelelő adatok a következők: 19 növendék állott szóbeli érettségire s ezek közül 6 jól és 8 egyszerűen érett, 5 azonban 1—1 tantárgyból két hónap mulva megartandó javító vizsgálatra utasított.

— **Tarka Szinpad városunkban.** Fejér Dezső, a Tarka Szinpad igazgatója szerdán igen érdekes és változatos műsorral előadást tart városunkban, a Sándor-féle Hungária-szálló kerthelyiségében. A mult év nyarán előnyösen bemutatkozott művész-csoport most újabb tehetséges erőkkel szaporodott s hivatva van néhány élvezetes estét nyújtani közönségünknek. Föllépnek Révai Vilmos, Pálfi Mariska szubrett, Aljári Lajos énekes, Bölönyi Ilona sansonette, Lipcsei Cornelia excentrikus, Göndör Aurél jellem komikus, Magyarország első Kátsa cigányja, tánczot lejtőnek Farkas Rózi, Lédeczy Mariska és Gárdonyi Pirokska. Különös figyelmet érdemelnek a Gusztón-csoport, zenebőhócok. Szóval az egész műsor sok élvezetre nyújt kilátást. A művész-csoport három estére tervezi itteni működését.

— **Az utazóközönség figyelmébe.** A következő sorokat vettük: M. kir. államvasutak, üzletvezetőség Kolozsvár 16443. III—1903. szám. Hirdetmény. Tudomására hozzuk a nagyérdemű utazóközönségnek, hogy az 501. és 502. számú gyorsvonatok feltételei megállása Mikeszása állomáson folyó évi június 30-ával megszűnik, s f. évi július hó 1-től kezdve ezen gyorsvonatok Hosszuaszó rakodó-állomáson fognak feltételeesen megállani. A megálló helyet a vonat az alábbi időpontokban érintik: 501. sz. gyorsvonat Hosszuaszóról ind. este 7. ó. 18. p. 502. sz. gyorsvonat Hosszuaszóról ind. d. e. 8. ó. 21 p. A lezállani kívánó utasok ezen szándékukat az 501. sz. vonatnál legkésőbb Kiskapuson, az 502. sz. vonatnál legkésőbb Küküllőszögön tartoznak a jegyvizsgáló kalauzzal közölni. Kolozsvár 1903. június hó. Üzletvezetőség.

— **Templomban dühajkódó székelyek.** Szégyenkedve írjuk ide, hogy vármegyénk egyik székely községében mi történt, s ez okból a község nevét és a szomorú hirre vergődött szereplőket is elhallgatjuk; habár neveltségük, elriasztó példának eléggé alkalmas volna. Mondjuk M. községben a minapában istenitiszteleire sereglett a hívők sokasága. A reggeli időben bepálinkázott I. P. is elfoglalta szokott helyét a templomban. Fejében a szesz működni kezdett s nem hagyta nyugodni; imádkozásra meg épen nem gondolt. E helyett csupán szorakozásból az előtte ülő és buzgón imádkozó B. D.-t annyira összecsapkódta, hogy annak teste korom-reketére változott s bátran beillett volna sulyos testisértésnek. A valóban birkatürelmű B. D. föltűnés nélkül kivonult. Ezzel azonban I. P.-től nem szabadult meg, mert az utána ment. B. ekkor megszólította I.-t, hogy: „ha iszik rájga meg és ötöt ne csipkedje.” I. P.-ből a virtus még jobban kitört s a méltatlankodó B. D.-t a templom előtt pofon verte. B. a szent helyen verekedést rökönözni nem akarván, följelentette a papnál s kérte I. szigorú megbüntetését. A pap összegyűjtötte az érdeemes presbitereket s azok a megyebíróval élükön tanácskozást ültek a ritka és különös eset fölött. Azonban sokáig mély csend honolt, míg végre állítólag a legokosabb presbiter véleményét kockáztatott. Ennek alapján tehát kimondották, hogy a szent helyen történt botrány miatt a büntetés nem lehet kevesebb, mint 100, mondva is e g y s z á z t i l l é r. Azonban miután az összeg a botrányt elkövető vagyoni viszonyait egyszerre behajtva, sulyosan megrenditéné; már pedig székely-mentés idején ez helyes eljárás nem lehet — I. P. a nagy fizetést teljesítse — két egyenlő részletben. A fizetés annak rendje és módja szerint megtörtént, s most már M. községben a jogrend okvetlenül helyre állott. — Hasollos lyokat kívánok!... (Beküldték).

— **Országos komlókiállítás.** A segesvári komlótermelő-szövetkezet ez év őszén, szeptemberben országos komlókiállítást és versenyt szervez saját helyiségében. A komlókiállítás célja, hogy egybe gyűjtve az ország komlóskertjeinek termékeit, az érdeklődő megismerje azokat. Megismerje a termelő és saját hasznára összehasonlításokat tehessen, megismerje a hazai sörgyártás, hogy a neki alkalmasat kiválasszthassa s végül, hogy termelésünket megismerje a külföldi komlókereskedelem és sörgyártás is. Ezzel hazai komlónknak jobb értékesítését biztosíthatjuk. A kiállítás alkalmasával a bemutatott komlót diszokmányval, pénzdíjjal és érmeikkel tüntetik ki. A kiállításon részt vehetnek: I. csoportban hazai termelők;

II. csoportban hazai komlókereskedők s sörgyárosok. A kiállításra, illetve versenyre 0.5 kilogramm idei saját termésű komló küldendő vászon zsákokban. A bejelentéssel egyidejűleg minden minta után 1 korona térdij küldendő be a Szövetkezethez.

— **A tordai hid száz éves jubileuma.** Torda városnak sok egyéb nevezetessége között egyik legnagyobb büszkesége az Aranyos folyón épült födeles kőhid, mely még a mult század elején 1804-ben épült s a jövő évben lesz százéves. A híres hid jubileumát Torda város lakossága ünneppésséggel készül megülni. A nevezetes hid feliratát tordai tudósítás nyomán a következőkben adjuk:

Ime ez a hid Erdélynek remek alkotmánya nagy költséggel, nagyobb gondnal s a legnagyobb közhaszonnal Isten segedelme által római szent birodalombeli gróf széki Teleki Domokos, Nemes Torda vármegyei főispán közbenjárásával a felség királyi fő kormányzók kegyes jóváhagyásával Miklós László, Csehi Boldizsár és Osztrivicsi József Nemes Torda városa főhadnagyaink munkás felügyélésével a város közpénzén a hivlakók segéd munkájukkal sok jótévő megyebeli-ektől is meg nem vont Nemes adományokból Kötvesi János hazafi építőmesternek elme munkájával hat esztendeig folyt veritékek után állított fel 1804-ben, éhajtott véget ért Ottrovicsi József főhadnagyi kormány alatt 1815-ben,

Csudáld itt utas a természet bajnokát a mesteriségét ezt a vizgyőző remek alkotmányt, melyet még a folyó is herculesi erő alatt mormolva bámul!

— **Halestély.** Sándor István Hungária-szállójának kerti éttermében holnap (hétfőn) halestély lesz. A nagyközönség szives figyelmét e helyen hívja föl a szálló bérleje.

— **Böhnel Miksa** órás Bécs, Margaretens-trasse 48 egy valódi amerikai nickel-anker-roskopf-órát, lánczozal és tokkal együtt küld 6 koronáért mind azoknak, kik erős, megbízható és tartós órát akarnak. Pontos járás miatt a legjobb és a legkedveltebb strapa óra. Utánzatoktól óvakodjunk. Bővebbet lásd a mai hirdetések között.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbíróság büntető osztályánál közelebből a következő hivatalból üldözendő vétségek és kihágások nyertek elintézt: Szalai Károly és László enyedi lakosok közösen elleni kihágásért, előbbi 4, utóbbi 8 napi fogházra; Veres Rebeka agyagfalvi és Mihály Dénes kadicfalvi lakosok szintén közösen elleni kihágásért, előbbi 4 és utóbbi is 4 napi fogházra és egy napra átváltoztatható 10 K pénz-bírságra; Biró Mózes zetelaki lakos közösen elleni kihágásért 1 napi fogházra; Nagy Domokos homoródkeményfalvi, de Székelyudvarhelyen a Szabó Ferencz malmában lakó molnáriégény sulyos testisértés vétségéért 2 hónapi fogházra; Orbók Gyula parajdi lakos, tanító, z u g i r á s z a t é r t 30 korona pénz bírságra ítéltettek. — Ellenben Boldizsár Ferencz székelyudvarhelyi, Tormai János zetelaki, Bogos János márfalvi és Pakot János farkaslaki lakosok közösen elleni kihágás; Sándor István és Ignác fenyédi lakosok lopás, Nagy István székelyudvarhelyi lakos sikkasztás, Antal Jánosné és Csendér Jánosné szenttamási lakosok gondatlanságból okozott tüzvész, Miklós István székelyudvarhelyi lakos sulyos testisértés, valamint ifj. Keresztes István homoródkeményfalvi lakos ellen jogtalan elsajátítás czimén folyamatba tett volt bírói eljárást megszüntették.

Közgazdaság.

Székely gazdálkodók figyelmébe.

Az algyógyi m. kir. állami Kun Kocsárd székely földmives iskola — E. M. K. E. alapítás — igazgatósága 16 ingyenes és 8 mérsékelt fizetéses helyre, melyek folyó évi október hó 1-én töltenek be, ezennel pályázatot hirdet.

Az iskola célja: 2 éves tanfolyam alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag kiképezni, hogy a kilépő tanulók saját kis gazdaságuk okszerű kezelésére képesek vagy nagyobb birtokban a munkák felügyeletére, mint bérsgazdák, munkavezetők alkalmazhatók legyenek.

Pályázat feltételei a következők:

1. Az ingyenes helyekre kizárólag csak székely eredetű földmives ifjak vétetnek fel. Az ezen helyre befogadott tanulók a teljes ingyenes oktatáson kívül, díjtalanul nyernek: élelmezést, lakást butorral és ágyruhával, fűtést, világítást, mosást, betegség esetén orvoslást, az oktatáshoz

szükséges tan-, kerti- és gazdasági eszközöket. Kap minden növendék ruházatra évenként 30 koronát és szorgalmához képest 30 korona munkakabérré is számíthat.

2. A 8 mérsékelt fizetéses helyre pályázhat bármely magyar honpolgár. Ezek minden hó 1-én élelmezésükre 24 koronát fizetnek az iskola igazgatóságánál, melyért lakásban, élelmezésben stb. épen úgy részesülnek, mint az ingyenes helyre befogadottak s azokkal egyenlő kötelezettség alatt állanak minden tekintetben, csupán a ruházati illeték és munkabérré nem számíthatnak.

3. Mind az ingyenes, mind pedig a fizetéses helyekre csak oly a földmives osztályhoz tartozó ifjak vétetnek fel, akik a 17 évet betöltötték és mezei munkák végzésére ép, erős, egészséges testalkattal bírnak, mit orvosilag tartoznak igazolni. Akik katonakötelezettségüknek eleget tettek vagy a m. kir. honvédséghez soroztattak be, vagy hadmentességet nyertek, a felvételnél előnyben részesülnek.

Folyamodványok folyó évi a u g u s t u s hó 31-ig Algyógyra (Hunyadvármegye, posta helyben) a földmives iskola igazgatóságához nyújtandók be.

Folyamodványok következőleg szerezendők fel:

- a) keresztlelél;
- b) iskolai bizonyítvány, hogy az illető írni, olvasni tud;
- c) pályázó vagyoni állapotáról szóló hiteles bizonyítvány, vagyontalanság esetén szegénységi bizonyítvány;
- d) illetőségi bizonyítvány;
- e) Orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó egészséges és mezőgazdasági munkát elbíró testalkatu, trachomában vagy fertőző betegségekben nem szenved, védhimlővel sikeresen ujjratoltatott, vagy hogy a legutóbbi 5 év alatt valószínűleg himlőt állott ki, esetleg, hogy a törvény értelmében fel van mentve a beoltás kötelezettsége alól. (A védhimlőre vonatkozó bizonyítvány hiányában a növendéket belépésekor az intézet orvosa ujra beoltja);
- f) erkölcsi bizonyítvány s ha az illető 3 korosztályt kiszolgált katoná, a katonai igazolvány is;
- g) kiskorúság esetén szülői avagy gyámi engedélyről szóló nyilatkozat, hogy az illető az iskolába beléphet;
- h) feleséges növendék, ha feleségét illetve gyermekeit Algyógyra hozza, ki kell mutatnia, hogy mi módon tudja felesége fenntartani magát;
- i) községi bizonyítvány arról, hogy a pályázónak hány testvére van, mily koruak, szülői-gyámság alatt állanak-e, vagy nagykoruak és a szülők mivel foglalkoznak.

A felvett tanulók kötelezetnek arra, hogy ruházatukban a székely népviselethez alkalmazkodnak, melyből belépésük alkalmával egy itt készített ünneplő és egy hétköznapi ruhával, 3 pár fehérművel, 2 pár lábbelivel, 2 kötényvel és 2 törülközővel kell bírnok. Az iméntiből hiányzó fehérmű-, vagy öltözködarabokat az igazgató a szobába helyezkedés előtt a befogadottal beszerezeti, esetleg munka-keresményének terhére előlegül bevásárolja.

A fölveté és belépő növendék kötelezi magát, hogy tisztességtudó, szófogadó szorgalmas lesz, kötelezettségének mindenkor megfelel, a tanfolyamot teljesen kitölti, mit ha elmulasztana, azaz, ha engedély nélkül előbb távoznék, köteles a reá, addig az iskola által fordított költségeket pontosan, akár egyszerre, akár az iskola igazgatósága által engedélyezett részletekben visszafizetni.

Közírré tétetik egyszerűs mind, hogy az erdélyi résznek oly vármegyei, melyek alapítványi helyül 300 korona fizetésre kötelezik magukat, ez alapítványra egy megfelelő koru, olvasni és írni tudó növendéket küldhetnek, aki szintén a jelzett oktatásban és ellátásban részesül.

Algyógyon, 1903. június 15.

Gáspár József, igazgató.

A kender termeléséről. Hazánkban igen különböző vidékeken termelik a kendert, de annak helyes termelésére bizony a legtöbb helyen igen kevés gondot fordítanak, aminek oka részint a kender igénytelenségében keresendő. Megterem soványabb minőségű homoktalajokon is, sőt sokszor ezeket kellő trágyázással igen jól lehet értékesíteni. A vetésforgóba a legkönnyebben beilleszthető, mert bármely növény után sikerrel termelhető. Saját maga után is vethető 3—4 éven keresztül, sőt vannak a Bácskában és Erdélyben a Szamos és Maros folyók mellett olyan területek

is, ahol ember talajon termelgáltat. Az igaz, letti kenderterület áradásoknak, ezen területek rakása által. A is a talajelőkésmai, amelyek érhetőek el, ugy termeléssel remés sem érhető s különösen a sával ezen me diik. Tekintetbe tünk a trágyáz be fogjuk látni nak okszerűsége rost minőségénekennyé teszi zás kerülendő használatára talmu műtrágya tartalmuak köz alkalmazása ig sára a rostnyer szorul s így a kender termel átlagtermelések anyagartalmát magtól is, mert első utántermés mint mennyiség mények érhető men kívül nem nyes volta, mel tartalma iránt

Sze

P. J.—s. Z. és szenvedélyes h a személyes motiv E nélkül adva az lennénk, már pe nekünk sem az. S F—i. Ohajt

Miután a között f. hó 4- azzal kapcsolat ringnek, szükség esen ügy, mive szolgáltatott. a elintéztést nyert rosszakaratu k

Székelyud

Igen Rövid hasz Egészségügy

Sarg

fogti

A fogak tisztánt ségesek. A foghu anyagok eltávol kapcsolatban egy fogtisztító szerre már az összes ku

Az e rov felelősséget sem

A p

E rovatban mi 8 fill

Eladó

levő 4 lőerejű olcsó áron el

is, ahol emberlekezet óta egy és ugyanazon talajon termelik, mégis igen jó terméseket szolgáltat. Az igaz, hogy különösen a Szamos melletti kenderterületek gyakran ki vannak téve víz-áradásoknak, tehát itt a természet maga végzi ezen területek trágyázását a termékeny iszap lerakása által. Azonban meg vannak a kendernek is a talajelőkészítés és trágyázás iránti kívánalmái, amelyek megadásával bámulatos eredmények érhetők el, úgy, hogy míg forszírozott kendertermeléssel rendszeres trágyázás nélkül 30 q termés sem érhető el, addig rendszeres trágyázással s különösen a vetendő mag helyes megválasztásával ezen mennyiség majdnem megkétszereződik. Tekintetbe véve ezt, könnyen számítást tehetünk a trágyázás jövedelmező volta felől s ekkor be fogjuk látni a kender rendszeres trágyázásának okszerűségét. A friss istállótrágya árt a rost minőségének, mivel azt durvává és törékennyé teszi s ezért a tavasszal való trágyázás kerüendő s lehetőleg érett istállótrágya használatára fektessünk súlyt. A nitrogéntartalmu műtrágyák közül a chilisalétrom, a káli-tartalmuak közül pedig a kainit, vagy a sahamu alkalmazása igen hálás. A foszforsav alkalmazására a rostnyeres céljából termelt kender nem szorul s így a foszforsav csak a magnak vetett kender termelésénél jön tekintetbe. A kisebb átlagtermelések azonban nem mindig a talaj tápanyagtartalmától tetetnek függővé, hanem a vetőmagtól is, mert pl. eredeti olasz vetőmag vagy első utántermésének vetése által ugy minőségre, mint mennyiségre hasonlíthatatlanul jobb eredmények érhetők el; csak hogy itt megint figyelmen kívül nem hagyandó a jobb-féleségek igényes volta, melyet az a talaj és annak tápanyagtartalma iránt támaszt.

Szerkesztői üzenetek.

P. J.-s. Zombor. Cikkelye annyira személyes éle és szenvedélyes hangú, hogy azt csakis teljes átdolgozás s a személyes motívumok gyökeres kiirtása után közölhetjük. E nélkül adva az úgnek inkább ártalmára, mint hasznára lennénk, már pedig ez önknek sem lehet ezéja, a mint nekünk sem az. Szíves üdvözlét!
F.-i. Ohajtásod szerint cselekedtünk.

Nyilt-tér*

Nyilatkozat.

Miután a köztem és Becsek Aladár ur között f. hó 4-én fölmerült ügyből kifolyólag és azzal kapcsolatosan különböző kősa hírek keringnek, szükségesnek tartom kijelenteni, hogy ezen ügy, mivel Becsek ur nekem teljes elégtételt szolgáltatott, a lovagiasság szabályai szerint teljes elintézetést nyert. Minden egyéb hír valótlan s és rosszakaratu koholmány.

Szekelyudvarhely, 1903 június 26.

Licht Gyula,

j. m. kir. állatorvos.

Igen alkalmas utazásoknál.

Rövid használat után nélkülözhetetlen.

— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva. —

Bizonyítvány kelt Bécs, ben, 1887. jul. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizek nem elégségesek. A foghúson mindig ujólag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 filléért, vastagabb betűvel 8 filléért közöl a kiadóhivatal.

Eladó cséplőgép. Egy használt, de jókarban levő 4 lőerejű gőzcséplőgép teljes felszereléssel olcsó áron eladó. Czim e lap kiadóhivatalában.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban is friss minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György csukrászatában** Székelyudvarhely, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Borivóknak szavatosság mellett ajánlom, saját termésű, rizing és fekete burgundi, ő- és uj boraimat, R a k s á n y i Károly lelkész, Balatonrenyében.

Sz. 2580—903.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó homoródkarácsonfalvi **körbábái állás** lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen kör áll Homoródklád, Homoródkarácsonfalva és Homoródujfalu községekből; a megválasztott bába tartozik Oklád községben lakni.

Pályázni ohajtó okleveles bábák szabályszerűleg felszerelt folyamodványaikat hozzám **f. évi július hó 20-ig** annyival inkább adják be, mert később érkező folyamodványokat nem fogok figyelembe venni.

Ezen állással következő javadalmazás jár: Évi fizetés 100 korona, lakbér 40 korona. Szülésnél közreműködés és látogatási díj 8 napra 2 korona. A községi szegényektől díjak nem szedhetők.

Oklánd, 1903. június hó 20.

SZABADY TIVADAR, főszolgabíró.

Teljesen ingyen

Alapítatott 1840 ben.

dobja ki a pénzt, ha értéktelen utánzatok által hagyja magát elámitani. Az én valódi amerikai Nickel

ANKER-ROSKOPF ÓRAM

(Antimagnetique) szabadalmazott Email-számlappal, itt látható minta szerint 36 órai járása egyedül. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a létező legjobb strapa óra. Különösen ajánlható tiszteknek, vasuti hivatalnokok, csendőrség, pénzügyorség, kalauzok, gépészek és mindazok részére, kik egy

erős, megbízható és tartós órát akarnak. Ára egy szép szép nickel láncszal együtt csak 6 korona 3 évi jótállással, 3 darab vételnél csak 5 korona. Nem megfelelő esetében kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Szétküldés az I. amerikai óragyárak vezérképviselője által BÖHNEL MIKSA, óras Bécs, IV., Margaretenstrasse 48/133. a cs. és kir. áll. hivatalnokok szállítója.

OVAS. Kereskedők Roskopf órákat pléttokkba és imitált papír Email számlappal ajánlanak. Ily óra nálam 1 frt 75 kr és megfizetem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem óras. Az én óráim főm. szabadalmazott Email-számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és mindent, ami nincs fenti utasítással ellátva, utasítsunk határozottan vissza.

Sz. ad 136—903.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó Darócz nagyközségben a **községi orvosi állás** lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. I. t.-cz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám **flyó évi augusztus hó 20-ig** adják be, a később beérkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Javadalmazás: évi fizetés 1200 korona, lakpénz 100 korona, látogatási és vényírási díj nappal 40 fillér, éjjel 60 fillér, halotkémleési és huszemléleési díjak, 2 hosszú öl tűzifa haza szállítva.

A községi orvos köteles kézi gyógytárt tartani.

A fizetés előleges havi részletekben, a lakbér évnegyedes utólagos részletekben fizetetik.

Oklánd, 1903. június hó 15-én.

SZABADY TIVADAR, főszolgabíró.

STANDARD
életbiztosító-társaság Edingburghban, Angolhon. — Alapítatott 1825.

Magyarországi fiók:

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 4. szám. (Standard palota.)

Évi bevétel 32,000,000 K.
Kiutalt nyereséményrészek .. 170,000,000 „
Vagyon 260,000,000 „
Halálesetek folytán kifizetve 520,000,000 „

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világgötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru-biztosítás népfölkelők részére. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek. Bővebb felvilágosítás a **„Szekely-Udvarhely”** kiadóhivatalában Székelyudvarhely (Kossuth-utca) nyerhető.

A női

szépség

elérésére tökéletesítésére és fentartására a legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta teljesen ártalmatlan

Legkitünőbb

a nap és szél

befolyása ellen, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz a zsirmentes közkedvelt

FÖLDES-féle

MARGIT-CREME

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt májfoltot pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és az arczot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Ára: kis tégely 1 K, nagy 2 K.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész ARAD. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszert-kereskedésben.

Margit-hőlygpor (3 színben) K 1-20 Székelyudvarhelyen: Főraktár Margit-szappan 70 fill. Konecz Armin és Margitfogpép 1.—K. Soly mossy (Zahnpasta) Hőlygek János gyógyszerárban. Margit-arcviz 1.—K. részére nélkülözhetetlen Legjobb szépítő szer

PÉNZ

.. Olesó pénzt ..

jelzalogra a segesvári ipar-, takaré- és előlegezési egylettől közvetít

Siegmund József

börkereskedő

.. .. SZÉKELYUDVARHELYT

PÉNZ

851—903. szám. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szekelykereszturi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy id. Farkas Péter bözödujfalusi lakos végrehajtatónak Simó János bözödujfalusi lakos végrehajtást szenvedő elleni 124 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szekelyudvarhelyi kir. törvényszék (a szekelykereszturi kir.

járásbíró) területén lévő, a bőződjfalusi 41. sz. tjkvben fekvő, A + 490. hrsz. ingatlanra 12 korona, 554. hrsz. ingatlanra 8 K, 1630/2., 1631. hrsz. ingatlanra 59 K, 2147/2., 2148/2., 2149/1., 2150/1. hrsz. ingatlanra 54 korona, 2632., 2633., 2634. hrsz. ingatlanra 70 korona, 2643., 2644., 2645., 2646. hrsz. ingatlanra 123 korona, 2668., 2669., 2670., 2671. hrsz. ingatlanra 64 korona, 2721., 2722., 2723. hrsz. ingatlanra 139 K, 2925., 2926. hrsz. ingatlanra 3 korona, 3687. hrsz. ingatlanra 28 korona, 3827., 3828., 3829. hrsz. ingatlanra 57 korona, 136, 135/2. hrsz. ingatlanra 61 korona, a bőződjfalusi 480. sz. tjkvben A + 3039, 3040., 3045/2. hrsz. ingatlanra 28 korona, 3101., 3102. hrsz. ingatlanra 19 korona, 134., 135/1. hrsz. ingatlanra 38 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte. az árveréssel a bőződjfalusi 41. sz. tjkvben C. 1. sz. a. Simó Péterné Milka Kata bőződjfalusi lakos javára, ugyszintén a bőződjfalusi 480. sz. tjkvben C. 1. a. a 3. rsz. ingatlanra vonatkozólag ugyancsak Simó Péterné Milka Kata javára bekebelezett haszonélvezeti jog nem érintetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi augusztus hó 17-ik napján d. e. 9 óraker Bőződjfalusi községhezánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi L. t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 évi XL. t. cz. 170. § értelmében a pénzpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. A kir. járásbíró, 1903. évi márczius hó 10.

VERES, kir. albiró.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti TAKACS GYÖZŐ és TARSA elsőrendű mérnöki és hitesszabadalmi ügyvivői iroda Budapest, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített különféle cementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költéségytetések, előmérétek szerkesztése.

... Ne vegyen senki ...
HANGSZERT
míg

Reményi Mihály

mű-hangszerész legújabb, képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-utca 441. sz.

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, VI. Andrássy-ut 2. szám.

Legnagyobb raktár egészségügyi, kényelmi és sportcikkeiben. — Szagmentesen záró szoba-kloettek. — Hygienikus köpő-edények. — Korcsolyák és jégpatkók. — Thermophor: Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3-6 óráig át tartja. — Betegtető kocsik minden áron.

Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

Különböző ajándék diszművek. Finom levélpapírok dobozokban. Képes levelező-lapok!

Legfinomabb bőr- és doublett-arany diszmű-árak.

Női finom bőr kézi-táskák

Pénztárczák és pénzes erszények nagy választékban

Tollkések a legkülönbözőbb folszerelésekkel.

Női és férfi doublett-arany óra- és nyakláncok

Dohány-, szivar- és szivarka-tárczák!

Hegedűk és hegedű-folszerelések. Hegedű- és ceterahúrok.

Valódi chinai kézi- és diszlegyezők!

Papir- és írószert ujdonságok. Diszes teniatartók és tollszárak.

„Turul” szabadalmazott író-toll-betétek.

Ugyszintén több, itt föl nem sorolt diszmű-árak, papírneműek, írópapírok és írószert készletek is olcsón, lelkiismeretes kiszolgálás mellett bevásárolhatók:

BETECH PÁL

könyv-, papir-, író- és rajzszertkereskedésében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

URANOS-KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékítőszert. — Törvényesen védve. — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő. — Olcsó és felülmúlhatlan! — kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő. 1 nagy üveg 1-00 K, 1/2 üveg 1 K. Kapható mindenütt. Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói: HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYÉSZETI GYÁRA BUDAPEST, VI., Rózsa utca 85.